

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет культурології
Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

Освітньо-професійна програма

«Менеджмент культури»

на тему: «Удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах
надзвичайних ситуацій»

Виконав: студент бакалавріату очної форми навчання
спеціальність 028

«Менеджмент соціокультурної діяльності»

Євгеній РОСЛЯКОВ

Керівник: доц., канд. соц. наук.

доцент кафедри менеджменту

культури та соціальних технологій

Геннадій АФЕНЧЕНКО

Кваліфікаційна робота допущена до захисту
рішенням кафедри менеджменту культури та соціальних технологій

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2023 р.

Завідувач кафедри _____ доц. Альберт ЦЕРКОВНИЙ

Харків, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЮ СФЕРОЮ.....	6
1.1 Основні поняття та принципи організації соціокультурної сфери.....	6
1.2 Види надзвичайних ситуацій та їх вплив на соціокультурну сферу.....	18
1.3 Підходи до удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій.....	22
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЮ СФЕРОЮ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	27
2.1 Ініціативи з удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій на різних рівнях.....	27
2.2 Аналіз ефективності заходів, проведення в організації соціокультурної сфери за кордоном.....	31
2.3 Організація соціокультурної сфери під час надзвичайних ситуацій. Український досвід.....	34
РОЗДІЛ III. ПРОЄКТ ЗІ СТВОРЕННЯ ІВЕНТ АГЕНЦІЇ «MUSTER».....	44
3.1 Характеристика проєкту.....	44
3.2 Організаційна структура і джерела фінансування.....	45
3.3 Дослідження проблеми та аналіз ситуації проєкту.....	48
ВИСНОВОК.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59

ВСТУП

Сучасне суспільство щоденно зіштовхується з різноманітними проблемами, такими як природні катастрофи, епідемії, війни, соціально-політичні конфлікти та інші події, які значно впливають на життя та добробут суспільства. У таких умовах організація соціокультурної сфери, яка включає культурні, освітні, спортивні та інші суспільно значущі сфери, стає особливо важливою. Удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій є актуальною та складною проблемою, яка вимагає системного підходу та ефективних стратегій. Надзвичайні ситуації вимушують суспільство швидко реагувати, адаптуватися та забезпечувати безпеку та добробут громадян.

У рамках дослідження будуть розглянуті теоретичні аспекти управління соціокультурною сферою, роль цієї сфери в суспільстві та її вплив на населення у важких умовах. Також буде проведений аналіз практичного досвіду управління соціокультурною сферою під час надзвичайних ситуацій на основі закордонного та державного досвіду.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що надзвичайні ситуації становлять постійну загрозу суспільству і вимагають належної підготовки та управління соціокультурною сферою. Останні події свідчать про необхідність розробки ефективних стратегій та планів дій для забезпечення безпеки, захисту та функціонування соціокультурної сфери в умовах надзвичайних обставин. Удосконалення організації соціокультурної сфери в подібних ситуаціях є ключовим завданням, оскільки ця сфера відіграє важливу роль у підтримці психологічного стану населення, забезпеченні доступу до культурних цінностей, освіти та громадських заходів, а також у відновленні соціального середовища після кризових подій. Забезпечення сталості та ефективності соціокультурної сфери в умовах надзвичайних подій сприяє зміцненню швидкому відновленню суспільства.

Ступінь вивчення проблеми, пов'язаної з організацією соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій, можна визначити як середній. Існують певні дослідження та публікації, які займаються цією темою, проте цей напрямок все ще вимагає подальшого розширення та удосконалення. Ця тема розглядається в роботах: Л. Філіпчук – дослідження дозвілля в період пандемії. В. С. Котковський, Т. В. Черниш, М. О. Богатирьова - організація роботи дозвіллевих просторів в умовах дії воєнного стану. Юшкевич, О. Г. - особливості реалізації прав людини під час надзвичайних ситуацій.

На сьогоднішній день вже проведено аналіз практичного досвіду кризового управління в соціокультурній сфері, досліджено роль культури та освіти в умовах надзвичайних ситуацій, а також розроблено деякі стратегії та рекомендації для вдосконалення організації соціокультурної сфери під час кризових подій. Однак, є необхідність у подальшому дослідженні, щоб розкрити більш детально окремі аспекти, знайти нові підходи та інноваційні рішення для забезпечення відновленню соціокультурної сфери. І хоча проблема організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій вже отримала певну увагу, її вивчення є активним процесом, і дослідники продовжують працювати над вирішенням цієї актуальної теми.

Об'єктом цієї роботи - є організація соціокультурної сфери за часів обмежень.

Предметом цієї роботи – є форми та способи взаємодії митців та споживачів культурного продукту в умовах надзвичайних ситуацій.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення особливості організації соціокультурної сфери в умовах обмежень, обґрунтування організаційних форм мистецької діяльності та розробка проекту створення агенції для проведення мистецьких онлайн заходів.

Завдання кваліфікаційної роботи є:

- Розглянути надзвичайні ситуації та їх вплив на соціокультурну сферу.
- Виявити особливості організації соціокультурної сфери в умовах обмежень.

- Проаналізувати особливості соціокультурної сфери України та за кордоном під час надзвичайних ситуацій.
- Запропонувати підходи з організації робіт агенції соціокультурної діяльності.
- Розробити проєкт створення агенції для проведення мистецьких заходів.

Структура кваліфікаційної роботи обумовлена поставленим завданням та метою дослідження. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів і дев'яти підрозділів з висновками, висновку всієї роботи та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЮ СФЕРОЮ

1.1. Основні поняття та принципи організації соціокультурної сфери

Соціокультурна сфера відіграє надзвичайно важливу роль у суспільстві, впливаючи на формування і розвиток його основних цінностей, норм поведінки та ідентичності. Ця сфера охоплює широкий спектр соціальних і культурних аспектів, включаючи освіту, науку, мистецтво, спорт, розваги, релігію та інші форми діяльності, які формують соціальну та культурну тканину суспільства.

Основна роль соціокультурної сфери полягає в задоволенні потреб та інтересів суспільства, забезпеченні різноманітних форм самовираження та самореалізації громадян. Це місце, де люди мають можливість відчувати себе частинкою спільноти, взаємодіяти з іншими, розвивати свої таланти, набувати знання, розширювати свій світогляд та відчувати культурне багатство суспільства.

Крім того, соціокультурна сфера є важливим фактором утвердження соціального порядку, сприяє формуванню позитивних цінностей, підтримці громадської моралі та доброчесності. Вона виступає майданчиком для розвитку творчих потенціалів, інноваційного мислення та підтримки культурного розмаїття суспільства. Умови надзвичайних ситуацій, такі як природні катастрофи, епідемії, воєнні конфлікти або терористичні акти, серйозно впливають на соціокультурну сферу. Вони створюють загрозу для безпеки, нормального функціонування і розвитку соціокультурної сфери, а також можуть призвести до руйнування і знищення культурних цінностей, зруйнування соціальних зв'язків та психологічного добробуту населення. [1]

У контексті надзвичайних ситуацій роль соціокультурної сфери набуває ще більшої важливості. Вона стає механізмом, який допомагає

зменшити негативні наслідки кризи та сприяє відновленню суспільства після надзвичайних подій. Саме в цей період соціокультурна сфера може надати підтримку, надію та сприяти психологічній реабілітації постраждалих.

Удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій є необхідним завданням для забезпечення стійкості та швидкого відновлення суспільства. Вимагається розробка ефективних стратегій та планів дій, які враховуватимуть специфіку кризових ситуацій та впливатимуть на розвиток соціокультурної сфери в цих умовах. Важливо забезпечити доступ до культурних, освітніх та спортивних ресурсів, навіть у ситуаціях обмежень та карантину, шляхом використання сучасних технологій та інноваційних рішень.

Таким чином, дослідження ролі соціокультурної сфери в суспільстві під час надзвичайних ситуацій вирішує важливу проблему організації та функціонування соціокультурного середовища в кризових умовах. Воно спрямоване на вдосконалення підходів до управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій.

Перш за все, варто дослідити роль соціокультурної сфери у попередженні надзвичайних ситуацій та підготовці населення до них. Це може включати розробку та впровадження системи попередження та оперативного реагування на небезпеку, проведення інформаційно-просвітницької роботи, організацію тренувань та навчань з використанням різних форматів та засобів комунікації.

Далі, вивчення ролі соціокультурної сфери під час надзвичайних ситуацій передбачає аналіз її впливу на психологічний стан та самопочуття людей. Дослідження психосоціальної підтримки та відновлення після кризи, врахування психологічних аспектів в організації допомоги постраждалим є важливим етапом у підвищенні рівня стійкості суспільства. [2]

Також варто дослідити вплив надзвичайних ситуацій на культурне середовище, збереження та відновлення культурних цінностей. Розробка стратегій та механізмів збереження та реставрації культурної спадщини,

підтримка мистецьких та культурних ініціатив, розвиток культурних програм та заходів під час кризи є важливими аспектами в удосконаленні організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних обставин.

Завершуючи варто зазначити, що дослідження ролі соціокультурної сфери в суспільстві під час надзвичайних ситуацій має значний потенціал для практичного застосування. Інноваційні підходи до організації соціокультурної сфери можуть покращити якість життя людей, сприяти швидкому відновленню після кризи та забезпечувати стабільність суспільства.

Дослідження ролі соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій має актуальність не лише на рівні національного суспільства, але й на міжнародному рівні. Зі зростанням глобальних загроз, таких як пандемії, кліматичні зміни або військові акти, важливо розвивати міжнародне співробітництво та обмін найкращими практиками в управлінні соціокультурною сферою під час кризових ситуацій.

Отже, дослідження ролі соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій відкриває широкі можливості для удосконалення організації та управління цією сферою. Результати такого дослідження можуть бути використані для розробки ефективних стратегій, програм та політик, спрямованих на забезпечення стійкості та швидкого відновлення суспільства після надзвичайних подій.

Організація соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій базується на певних поняттях та принципах, що визначають її функціонування та спрямованість. Розуміння цих основних понять та принципів є необхідною передумовою для успішного впровадження ефективних стратегій та планів дій у сфері соціокультурної діяльності в період кризи.

Соціокультурна сфера включає в себе широкий спектр соціальних та культурних процесів, які відбуваються в суспільстві. Це охоплює культурні здобутки, мистецтво, освіту, спорт, розваги, соціальні ініціативи, громадські

організації та інші суб'єкти, що формують соціокультурне середовище. Соціокультурна сфера впливає на формування ідентичності, цінностей, сприяє соціальній інтеграції, співпраці та розвитку суспільства.

Принципи організації соціокультурної сфери.

Принцип доступності. Ключовим аспектом організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій є забезпечення доступу до культурних, освітніх та спортивних ресурсів для всіх верств населення. Це може включати створення адаптивних програм, використання цифрових технологій та інтернету, а також організацію мобільних форматів, що дозволяють доставку культурних послуг та розваг до людини, які перебувають у важкодоступних або ізольованих місцях.

Принцип гнучкості. Організація соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій вимагає гнучкості в плануванні та реалізації заходів. Це означає, що програми, заходи та послуги повинні бути адаптовані до конкретних потреб та обмежень, враховувати можливість швидкого реагування на зміни у ситуації та забезпечувати максимальну ефективність при обмежених ресурсах.

Принцип партнерства. Успішна організація соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій потребує залучення різних суб'єктів, таких як урядові органи, неприбуткові організації, громадські ініціативи, бізнес-структури та волонтерські групи. Це створює сприятливі умови для обміну досвідом, ресурсами та взаємодії між різними секторами суспільства для досягнення спільних цілей.

Принцип інноваційності. В умовах надзвичайних ситуацій важливо застосовувати інноваційні підходи та технології в організації соціокультурної сфери. Це може включати використання віртуальної реальності, онлайн-платформ та інших цифрових інструментів для забезпечення доступу до культурних та освітніх ресурсів, розробку інтерактивних форматів спілкування та участі громади, а також застосування новаторських методів психологічної підтримки та відновлення після надзвичайних подій.

Принцип гуманізму. Організація соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій повинна ґрунтуватись на принципах гуманізму, тобто враховувати потреби та добробут людей. Це означає створення безпечного та сприятливого середовища для фізичного та психологічного благополуччя, надання підтримки та допомоги людям, які постраждали від надзвичайних подій, а також забезпечення рівного доступу до культурних та соціальних можливостей.

Принцип сталості. Важливим аспектом організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій є сталість діяльності та здатність до швидкого відновлення після кризи. Це передбачає розробку стратегій та планів дій на випадок надзвичайних ситуацій, підготовку резервних планів та ресурсів, а також використання накопиченого досвіду та найкращих практик для забезпечення стійкості та резилієнтності соціокультурної сфери.

Вивчення основних понять та принципів організації соціокультурної сфери у надзвичайних ситуаціях є важливим кроком у розумінні та впровадженні ефективних стратегій управління цією сферою в умовах кризи. Це дозволяє забезпечити необхідну підтримку, відновлення та розвиток суспільства після надзвичайних подій, зберегти його культурну та соціальну цінність, а також зміцнити його. Дослідження основних понять та принципів організації соціокультурної сфери в надзвичайних ситуаціях сприяє розумінню механізмів її функціонування та визначає шляхи покращення організаційних процесів під час кризових ситуацій.

Проведення наукового аналізу та вивчення літератури показують, що незважаючи на наявність певних досліджень у сфері соціокультурної діяльності, вивчення принципів та особливостей організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій все ще потребує більш глибокого дослідження. Багато аспектів, пов'язаних з плануванням, координацією, ресурсами та впровадженням соціокультурних заходів під час кризових ситуацій, ще не вичерпно вивчені.

Таким чином, ступінь вивчення проблеми організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій можна охарактеризувати як недостатній. Дослідження цієї проблеми має великий потенціал для розробки стратегій та методів, які допоможуть оптимізувати організаційні процеси та забезпечити ефективну діяльність соціокультурної сфери під час кризових ситуацій. Враховуючи зростаючу частоту та складність надзвичайних ситуацій, необхідно провести докладні дослідження, щоб забезпечити адекватну реакцію та підтримку у сфері соціокультурної діяльності в період кризи.

Так як відомо, що соціокультурна сфера відіграє важливу роль у суспільстві, сприяючи розвитку індивідів, формуванню ідентичності та сприяючи соціальній інтеграції. Однак, в умовах надзвичайних ситуацій, таких як природні катастрофи, епідемії, війни або соціальні конфлікти, соціокультурна сфера стикається зі значними викликами.

Принципи організації соціокультурної сфери в надзвичайних ситуаціях мають на меті забезпечити функціонування цієї сфери та збереження її цінностей навіть у важких умовах. Деякі з таких принципів включають:

Принцип адаптивності. Умови надзвичайних ситуацій нерідко потребують швидкого пристосування та змін у соціокультурній сфері. Принцип адаптивності передбачає готовність до впровадження нових методів, інноваційних підходів та технологій, щоб ефективно реагувати на виклики кризових ситуацій та забезпечити найкращу можливу підтримку та допомогу для громади.

Принцип координації та співпраці. В умовах надзвичайних ситуацій важливо встановити ефективну систему координації та співпраці між різними суб'єктами, які працюють у соціокультурній сфері. Це означає планування та обмін інформацією, розподіл ролей та відповідальності, спільну роботу та об'єднання зусиль для забезпечення найкращих результатів у підтримці та відновленні соціокультурної сфери. Це також передбачає співпрацю зі структурами громадськості, неприбутковими організаціями, волонтерськими

групами та іншими зацікавленими сторонами, зокрема владою та бізнес-сектором.

Принцип інклюзивності. Організація соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій має розглядати принцип інклюзивності, що передбачає рівний доступ та участь всіх груп населення, включаючи вразливі та потерпілі категорії. Врахування різних потреб та можливостей, підтримка різноманітності та участь у прийнятті рішень допомагають забезпечити справедливість та ефективність в організації соціокультурних заходів під час кризових ситуацій.

Принцип стійкості. Під час надзвичайних ситуацій важливо забезпечити стійкість соціокультурної сфери, щоб вона могла функціонувати навіть у найскладніших умовах. Це включає розробку планів надзвичайних ситуацій, створення резервних механізмів та ресурсів, підготовку фахівців та мобілізацію ресурсів у разі потреби. Забезпечення стійкості допомагає зберегти основні функції соціокультурної сфери та швидко відновитися після кризи. [3]

Застосування цих принципів у практичній діяльності організації соціокультурної сфери в надзвичайних ситуаціях сприяє підвищенню її ефективності та стійкості. Для успішної реалізації цих принципів варто враховувати такі аспекти:

- розробка планів надзвичайних ситуацій: важливо мати чіткі та гнучкі плани дій, які враховують особливості кризових ситуацій та передбачають ефективні стратегії втручання. Ці плани повинні включати завчасну підготовку, оцінку ризиків, розподіл ролей та відповідальності, а також механізми координації та комунікації.
- мобілізація ресурсів: надзвичайні ситуації можуть вимагати швидкого мобілізування додаткових ресурсів. Важливо мати систему збору та координації ресурсів, включаючи людські, фінансові, матеріальні та інформаційні ресурси. Така мобілізація може включати залучення

волонтерів, співпрацю з громадськими організаціями та партнерами, а також мобілізацію фахівців із соціокультурної сфери.

- комунікація та інформування: ефективна комунікація є ключовим аспектом управління соціокультурною сферою під час кризи. Вона повинна бути швидкою, чіткою та зрозумілою для різних груп населення. Інформування про доступні послуги, ресурси та допомогу має бути розповсюдженою широко із застосуванням різних каналів комунікації, включаючи медіа, соціальні мережі, інформаційні стенди тощо.

- психологічна підтримка: важливо враховувати психологічні потреби людей під час надзвичайних ситуацій. Стрес, тривога та травматичні події можуть суттєво вплинути на психологічний стан і благополуччя людей. Організація соціокультурної сфери повинна передбачати психологічну підтримку та допомогу, яка сприятиме зниженню стресу, відновленню психічного стану та підтримці психологічної стійкості. Це може включати надання консультацій, психологічних групових сесій, підтримку через спеціалізовані групи та ресурси.

- ефективна організація ресурсів та послуг: під час надзвичайних ситуацій, соціокультурна сфера виконує важливу роль у наданні послуг та ресурсів, які підтримують громаду. Важливо мати систему організації та координації, щоб забезпечити ефективну доставку необхідних послуг, таких як житлові умови, медична допомога, психологічна підтримка, освітні та культурні заходи. Гнучкість і адаптивність у розподілі ресурсів дозволить відповідати на нагальні потреби громади під час кризових ситуацій.

- забезпечення безпеки і захисту: захист і безпека громади мають бути в центрі управління соціокультурною сферою під час надзвичайних ситуацій. Це означає розробку та дотримання протоколів безпеки, забезпечення належних умов праці для працівників, забезпечення доступу до необхідних захисних засобів, а також сприяння безпеці та благополуччю громади в цілому.

При впровадженні цих принципів в організацію соціокультурної сфери в надзвичайних ситуаціях, необхідно враховувати контекст і потреби конкретної кризової ситуації, а також специфіку громади. Координація та співпраця між різними зацікавленими сторонами, такими як урядові органи, громадські організації, волонтерські групи та інші, є ключовим аспектом успішного реагування на кризову ситуацію.

Постійна оцінка ситуації, залучення експертів та фахівців з соціокультурної сфери, а також гнучке планування та виконання дій допомагають ефективно реагувати на мінливі обставини. Окрім того, важливо надавати пріоритет підтримці вразливих груп населення та забезпечувати їх активну участь у процесі прийняття рішень, забезпечуючи відповідність послуг їхнім потребам.

Налаштування механізмів спілкування та інформування, які враховують різні комунікаційні канали та особливості громади, сприяє швидкому та ефективному розповсюдженню інформації про ресурси, послуги та плани дій. Крім того, забезпечення доступу до технологій та Інтернету може допомогти у забезпеченні широкого доступу до інформації та комунікаційних засобів.

Важливо також забезпечити посткризову реабілітацію та відновлення соціокультурної сфери. Це може включати проведення оцінки шкоди, розробку планів відновлення, надання фінансової та технічної підтримки для відновлення пошкоджених об'єктів, організацію програм відновлення культурно-історичного спадку та підтримку місцевих соціокультурних ініціатив. Також важливо забезпечити підтримку та навчання для працівників соціокультурної сфери, які були задіяні під час кризи, з метою підвищення їхніх навичок і готовності до подібних ситуацій у майбутньому.

Усі ці аспекти разом сприяють організації соціокультурної сфери в надзвичайних ситуаціях та забезпечують її ефективність та стійкість. Враховуючи основні поняття та принципи, такі як гнучкість, співпраця, інклюзивність, стійкість та психологічна підтримка, організація

соціокультурної сфери може виконувати важливу роль у підтримці та навколишнього середовища та благополуччя громади під час надзвичайних ситуацій.

Також важливо окреслити розуміння менеджерів соціально-культурної сфери, тобто тих, хто займається процесом управління цією діяльністю. Культурний менеджмент (менеджмент соціально-культурної діяльності) - це інноваційний освітній проєкт, який передбачає нагромадження національного та міжнародного досвіду у розробленні соціально-гуманітарних технологій, спрямованих на підтримку та розвиток сучасних культурних індустрій. Соціокультурні менеджери є ініціаторами та організаторами соціокультурних проєктів та програм. До їхньої чесноти належить здатність розпізнавати відповідні культурні процеси, творчо мислити, діяти незалежно і швидко у нестандартних ситуаціях і мобілізувати необхідні ресурси для реалізації своїх ідей.

Менеджери культури повинні володіти знаннями у галузі економіки та управління культурою, фінансів, права, маркетингу, фінансування та культурної політики. Менеджери володіють навичками визначення культурних стратегій, соціокультурного планування та проєктування, пошуку партнерів для реалізації творчих починань, формування команд та управління людськими ресурсами, управління комунікаціями та інформаційної підтримки проєктів. [4].

Фахівці з управління культурою мають розумітися на управлінні мистецтвом, розвивати навички планування, реалізації та оцінювання результатів діяльності у соціокультурній сфері, а також розвивати навички реалізації основних функцій управління соціокультурною індустрією. Вони також повинні вміти застосовувати свої знання у практичних ситуаціях і генерувати нові ідеї, в їх обов'язки входить: планове управління часом; виявлення, постановка та розв'язання проблем; робота у команді; розробка та управління проєктами; ініціатива та заповзятливість; оцінювання та забезпечення якості роботи; робота у міжнародному контексті; опанування

сучасних теорій та моделей управління; оцінювання потенціалу соціальних технологій та їх застосування у практиці управління культурою.

Менеджери культури раціонально та системно використовують сучасні форми, методи та засоби організації соціально-культурної діяльності, розробляють та стимулюють створення оригінальних культурних продуктів та послуг, знаходять творчі практики та інноваційні рішення для організації соціально-культурної діяльності. Вони мають проектувати та здійснювати комунікації, організовувати роботу, розробляти та впроваджувати сучасні формати надання соціально-культурних послуг.

Сучасні менеджери можуть використовувати сучасні методи для виявлення та аналізу соціокультурних потреб споживачів культурних продуктів та послуг, ініціювати та розробляти соціокультурні проекти та забезпечити їхнє функціонування, використовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології для реалізації соціокультурних проектів.

Слід зазначити, що одним із ключових аспектів в менеджменті, у тому числі орієнтованому на створення культурних продуктів, є досвід менеджерів. Не як теоретичні знання, а як здатність застосовувати досвід та практику, а також постійно шукати відповіді на складні проблеми поточного моменту за допомогою креативного мислення. Українські менеджери особливо важливі за часів конфліктів, коли на гуманітарну сферу покладають великі надії, бо вони можуть навести мости між різними точками зору завдяки своєму досвіду і тому враженню, яке їхня культура та мистецтво можуть справити на людей.

Експерти кажуть, що поєднання культури, бізнесу, освіти та успіху – це той сучасний менеджмент, якого бракує у культурному середовищі країни. Можливо, це має стати одним із головних пріоритетів розвитку галузі [5].

Першочерговим завданням для успішної інтеграції української культури до європейського гуманітарного простору є забезпечення її представленості на міжнародному рівні, що неможливо без реального наповнення культурних продуктів власним змістом.

Управління культурно-мистецьким комплексом є специфічною складовою національного управління та політики, що ґрунтується на відповідних методологіях. Вона включає в себе, з одного боку, найзагальнішу систему принципів, положень та методів, що становлять основу наукових знань про управління сферою культури та мистецтва, а з іншого – сукупність прийомів, методів та процедур вивчення механізмів управління. Якщо говорити про механізми управління в культурі, то вони в цілому відповідають загальному підходу до управління і включають, зокрема, такі функції, як планування. У цьому контексті планування - це процес формування цілей функціонування та майбутнього розвитку культурно-мистецького комплексу, поетапного здійснення розподілу наявних ресурсів та формування ефективних управлінських структур органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших організацій культури.

У межах функції планування важливим кроком є визначення ролі та впливу державних та інституційних організацій у діяльності всієї базової мережі культурних комплексів. Формування чітких цілей діяльності та ключових стратегічних завдань є основою для створення ефективної структури управління культурно-мистецьким сектором.

Таким чином, можна зробити висновок, що модель управління культурною сферою в цілому або окремими установами культури та проєктами ґрунтується на засадах національної культурної політики та визначає роль і вплив держави на розвиток культури в цілому. Система управління сферою культури та мистецтва включає структурні елементи та частини, такі як безпосередня культурна та художня діяльність організацій, які є носіями культурних цінностей та споживачами культурної продукції, а також інституційні мережі, що включають організації культури, культурно-освітні заклади, творчі організації та інші культурні індустрії, які функціонують як на професійному рівні, так і на аматорській основі. [6].

1.2 Надзвичайні ситуації та їх вплив на соціокультурну сферу

Надзвичайні ситуації, такі як природні катастрофи, епідемії, техногенні аварії чи соціально-політичні кризи, мають значний вплив на соціокультурну сферу. Ці ситуації порушують звичну життєдіяльність громади та створюють виклики для її соціального, культурного та психологічного благополуччя. Аналіз надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу дозволяє зрозуміти складність цих ситуацій та розробити ефективні стратегії для підтримки та відновлення громади.

Один з аспектів аналізу полягає у вивченні різних типів надзвичайних ситуацій та їх характеристик. Природні катастрофи, такі як землетруси, повені, урагани, викликають фізичні руйнування та загрозу життю людей. Техногенні аварії, такі як ядерні вибухи, хімічні забруднення або аварії на промислових об'єктах, призводять до небезпеки для здоров'я та навколишнього середовища. Соціально-політичні кризи можуть включати масові протести, воєнні конфлікти, політичні перевороти, що призводять до соціальної нестабільності та втрати довіри у суспільстві.

Далі, аналізується вплив надзвичайних ситуацій на соціокультурну сферу. Вони можуть призводити до руйнування соціальної інфраструктури, такої як школи, медичні заклади, культурні центри, бібліотеки та інші соціальні установи, що призводить до обмеженого доступу до освіти, охорони здоров'я та культурних послуг. Крім того, надзвичайні ситуації можуть спричинити перерви в мережі комунікацій та електропостачанні, що обмежує можливості спілкування та доступ до інформації.

Вплив надзвичайних ситуацій на соціокультурну сферу також проявляється в психологічному стані та емоційному благополуччі громади. Люди можуть відчувати тривогу, страх, безпорадність та втрату, що може призвести до погіршення ментального здоров'я та соціальної взаємодії. Культурні традиції, ритуали та норми можуть бути порушені, що призводить до втрати ідентичності та соціального зв'язку в громаді.

Однак, аналіз надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу також дозволяє виділити позитивні аспекти та можливості. Вона спонукає до мобілізації ресурсів, формування спільності та солідарності в громаді. Крізь кризу можуть з'являтися нові форми творчості, взаємодії та інновацій, що сприяють розвитку соціокультурної сфери та її адаптації до змінюючихся умов.

Аналіз надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу є важливим для розуміння викликів, які вони ставлять перед громадою. Це допомагає розробити ефективні стратегії та заходи для попередження та реагування на надзвичайні ситуації з метою забезпечення захисту соціокультурної сфери. На основі аналізу можна виявити уразливі групи населення та основні потреби, що потребують невідкладного врегулювання під час кризи.

Важливо провести оцінку наявних ресурсів та можливостей в соціокультурній сфері для швидкого реагування на надзвичайні ситуації. Це включає наявність планів надзвичайних ситуацій, резерву ресурсів та фінансування, налагодження систем комунікації та зв'язку, а також наявність кваліфікованих працівників і волонтерів, готових допомогти в надзвичайних ситуаціях. [7]

Дослідження впливу надзвичайних ситуацій на соціокультурну сферу також допомагає ідентифікувати кращі практики та інновації, які вже використовуються для підтримки та відновлення громад у надзвичайних ситуаціях. Це можуть бути програми психологічної підтримки, розвиток культурного туризму як засобу відновлення економіки, заходи з міжкультурної співпраці та взаєморозуміння для зміцнення соціального зв'язку тощо.

Отже, аналіз надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу дозволяє отримати глибше розуміння викликів та можливостей, що виникають під час кризових ситуацій. Це важлива передумова для розробки ефективних стратегій попередження, реагування та відновлення в

соціокультурній сфері і розробки політик, програм та заходів, спрямованих на забезпечення стійкості та розвитку соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій.

В рамках аналізу надзвичайних ситуацій важливо враховувати специфіку кожного типу кризи та її вплив на соціокультурну сферу. Наприклад, природні катастрофи можуть супроводжуватися втратою культурної спадщини, зруйнованими пам'ятками та традиціями, тоді як епідемії можуть призводити до обмеження громадських подій, відміни культурних заходів та змін у способі спілкування. Техногенні аварії можуть створювати загрозу для культурних ресурсів та здоров'я громади, тоді як соціально-політичні кризи можуть порушувати соціальну стабільність та спричиняти дезінформацію та конфлікти.

Для проведення аналізу надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу використовуються різні дослідницькі методи, такі як аналіз статистичних даних, спостереження, опитування, інтерв'ю та аналіз документів. Це дозволяє отримати комплексне уявлення про реальну ситуацію та потреби громади в умовах надзвичайних ситуацій.

Аналіз надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу є необхідним етапом для розробки стратегій та планів дій для вдосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Це сприяє підвищенню захисту соціокультурної сфери перед надзвичайними ситуаціями. На основі аналізу можна розробити рекомендації та заходи для забезпечення ефективного реагування, мінімізації втрат та швидкого відновлення після кризових подій.

У контексті аналізу надзвичайних ситуацій варто враховувати соціокультурні особливості громади та її потреби. Культурний розмаїття, етнічність, релігійність та інші аспекти соціокультурного середовища впливають на спосіб сприйняття та реагування на надзвичайні ситуації. Важливо забезпечити включеність всіх груп населення у процес аналізу та

планування, а також врахувати їх потреби та особливості у розробці стратегій врегулювання кризи.

Крім того, аналіз надзвичайних ситуацій повинен орієнтуватися на вплив на соціальну сферу, включаючи охорону здоров'я, освіту, культуру та спорт. Важливо з'ясувати, які аспекти цих сфер підлягають найбільшому ризику та потребують найбільшої уваги. Наприклад, можуть бути розроблені плани дій щодо забезпечення медичної допомоги в умовах обмеженого доступу до ресурсів, організації онлайн-навчання для учнів та студентів, а також підтримки та відновлення культурних закладів та подій.

Усі отримані дані та результати аналізу надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу слід використовувати для прогнозування випадків надзвичайних ситуацій та впровадження запобіжних заходів. На основі аналізу можуть бути розроблені резервні плани та механізми реагування, які передбачатимуть специфічні вимоги соціокультурної сфери. Одним із результатів аналізу може бути створення системи попередження та оперативного реагування на надзвичайні ситуації. Це можуть бути системи раннього попередження, швидкого реагування та ефективного координаційного центру, що дозволять оперативно реагувати на надзвичайні ситуації та забезпечити координацію зусиль усіх відповідних організацій та установ.

Крім того, аналіз надзвичайних ситуацій може послужити основою для розробки інформаційних та освітніх кампаній, спрямованих на підвищення свідомості громади щодо небезпек, забезпечення безпеки та навчання навичкам, необхідним у надзвичайних ситуаціях. Це можуть бути інформаційні матеріали, тренінги, семінари та практичні заняття, які сприятимуть підвищенню готовності громади до реагування на надзвичайні ситуації. [8]

Також важливим аспектом аналізу є залучення громадськості та зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень та планування. Діалог з громадськістю, партнерство з неприбутковими організаціями та іншими

зацікавленими сторонами дозволяють враховувати потреби та думки громади, а також забезпечувати взаємодію та співпрацю для ефективного реагування на надзвичайні ситуації. Це може включати формування рад або комітетів, складених з представників громадськості, владних структур, академічних установ, бізнес-сектору та інших зацікавлених сторін. Такі платформи дозволяють обмінюватися інформацією, координувати зусилля та спільно розробляти стратегії та плани дій.

Аналіз надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу повинен бути циклічним процесом, що включає постійний моніторинг та оновлення даних. Суспільні та культурні зміни, зміни в технологіях та загрозах вимагають постійного перегляду та аналізу стратегій та планів дій. Практика регулярних тренувань та симуляцій надзвичайних ситуацій також може сприяти поліпшенню готовності та вдосконаленню стратегій реагування.

Отже, аналіз надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу є невід'ємною частиною планування та реагування на кризові події. Він допомагає розкрити основні виклики, уразливості та можливості в соціокультурній сфері, що є важливим для розробки стратегій, політик та заходів, спрямованих на захист та відновлення громад у надзвичайних ситуаціях.

1.3 Підходи до удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій.

Удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій вимагає використання теоретичних підходів, які допомагають розробити стратегії та методики врегулювання кризових ситуацій і забезпечити стійкість та відновлення соціокультурного середовища. У цьому підрозділі розглянемо деякі з ключових теоретичних

підходів до удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. [9]

- **Системний підхід.** Системний підхід вважає соціокультурну сферу складною системою, в якій різні компоненти взаємодіють між собою та впливають на функціонування системи в цілому. В контексті надзвичайних ситуацій, системний підхід допомагає розуміти взаємозв'язки між різними сферами (наприклад, охороною здоров'я, освітою, культурою) та їх вплив на стійкість соціокультурного середовища. Цей підхід сприяє розробці інтегрованих стратегій та планів дій, які враховують взаємодію різних компонентів системи.
- **Ризик-орієнтований підхід.** Ризик-орієнтований підхід передбачає ідентифікацію, аналіз та управління ризиками, пов'язаними з надзвичайними ситуаціями. В контексті соціокультурної сфери, цей підхід допомагає виявити потенційні загрози та ризики, що можуть вплинути на соціокультурну сферу в умовах надзвичайних ситуацій. Це можуть бути природні катастрофи, техногенні аварії, терористичні акти, епідемії тощо. Ризик-орієнтований підхід включає проведення комплексного аналізу ризиків, їх оцінку та класифікацію, що дозволяє приділити пріоритети у плануванні та розробці заходів з попередження та реагування.
- **Гнучкий підхід (адаптивний підхід).** Гнучкий підхід базується на ідеї пристосування до змін у надзвичайних ситуаціях і реагування на них шляхом розвитку гнучкості, адаптивності та резервності. В соціокультурній сфері це означає здатність організацій та систем до швидкого переключення на інші режими функціонування, перерозподілу ресурсів та зміни стратегій в умовах надзвичайних ситуацій. Гнучкий підхід передбачає розробку альтернативних сценаріїв дій, підтримку здатності до інновацій та креативності, а також здатність до швидкого відновлення після кризових подій.
- **Соціально-психологічний підхід.** Соціально-психологічний підхід акцентує увагу на вивченні поведінки та психологічного стану людей у

надзвичайних ситуаціях. Він визнає важливість врахування психологічних аспектів, які впливають на сприйняття, реакцію та взаємодію людей на надзвичайні ситуації. Соціально-психологічний підхід досліджує механізми формування поведінки, реакцій на стрес та способи адаптації до нових умов. У контексті соціокультурної сфери, соціально-психологічний підхід дозволяє розуміти, які фактори впливають на індивідів і громади під час кризових ситуацій, і як це впливає на їхню поведінку, емоційний стан, сприйняття та взаємодію. Вивчення соціально-психологічних аспектів надзвичайних ситуацій допомагає розробити ефективні стратегії підтримки та психологічної допомоги для людей.

- **Інтердисциплінарний підхід.** Інтердисциплінарний підхід відображає необхідність поєднання знань і методів різних наукових дисциплін для розв'язання складних проблем. У контексті удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій, інтердисциплінарний підхід включає залучення фахівців з різних галузей, таких як соціологія, психологія, менеджмент, публічне здоров'я, інженерія та інші, для спільної роботи над проблемами і пошуку інноваційних рішень. Цей підхід дозволяє поєднувати знання та експертизу з різних галузей для розробки комплексних стратегій, враховуючи різні аспекти соціокультурної сфери і вплив надзвичайних ситуацій на неї. Взаємодія між різними дисциплінами сприяє виникненню нових ідей, перспективних підходів та кращому розумінню складності проблеми. Інтердисциплінарний підхід відкриває можливості для проведення спільних досліджень, розробки інноваційних проєктів та впровадження передових практик у сфері управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій.

Ці теоретичні підходи до удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій надають фундаментальні принципи та методологію для розробки стратегій, політик та заходів, спрямованих на забезпечення ефективного реагування, захисту і відновлення

соціокультурного середовища в умовах кризових подій. Подальше дослідження та впровадження цих підходів дозволить забезпечити більше розуміння, готовність та стійкість суспільства у важких для нього умовах. Використання цих теоретичних підходів дозволяє отримати комплексне розуміння проблеми та розробити ефективні стратегії та практичні рішення для удосконалення організації соціокультурної сфери. Комбінація різних підходів – системного, ризик-орієнтованого, гнучкого, соціально-психологічного та інтердисциплінарного - дозволяє отримати комплексне й глибоке розуміння проблеми та знайти належні рішення. Це особливо актуально у контексті надзвичайних ситуацій, які мають значний вплив на соціокультурну сферу. [10]

Аналіз та розуміння ролі соціокультурної сфери в суспільстві, основних понять та принципів її організації, впливу надзвичайних ситуацій на неї та теоретичних підходів до її удосконалення є важливим етапом у дослідженні даної проблеми. Розглянуті підрозділи відображають широкий спектр аспектів, які слід враховувати при розробці стратегій, політик та заходів у галузі соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій.

Висновки до розділу 1.

В першому теоретичному розділі ми розглянули основні поняття та принципи організації соціокультурної сфери. Виявили, що основна роль соціокультурної сфери полягає в задоволенні потреб та інтересів суспільства, забезпеченні різноманітних форм самовираження та самореалізації громадян. Це місце, де люди мають можливість відчувати себе частинкою спільноти, взаємодіяти з іншими, розвивати свої таланти, набувати знання, розширювати свій світогляд та відчувати культурне багатство суспільства.

Організація соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій базується на певних поняттях та принципах, що визначають її функціонування та спрямованість. В цьому розділі ми окреслили ці принципи

та засвоїли, що застосування цих принципів у практичній діяльності організації соціокультурної сфери в надзвичайних ситуаціях сприяє підвищенню її ефективності та стійкості. Ми окреслили сутність надзвичайних ситуацій в соціокультурній діяльності. Зрозуміли, що надзвичайні ситуації, такі як природні катастрофи, епідемії, техногенні аварії чи соціально-політичні кризи, мають значний вплив на соціокультурну сферу. Ці ситуації порушують звичну життєдіяльність громади та створюють виклики для її соціального, культурного та психологічного благополуччя.

Аналіз надзвичайних ситуацій та їх впливу на соціокультурну сферу дозволяє зрозуміти складність цих ситуацій та розробити ефективні стратегії для підтримки та відновлення громади. Також виявили і окреслили підходи до удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Встановили, що удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій вимагає використання теоретичних підходів, які допомагають розробити стратегії та методики врегулювання кризових ситуацій і забезпечити стійкість та відновлення соціокультурного середовища.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЮ СФЕРОЮ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

2.1 Ініціативи з удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій на різних рівнях.

Місцевий рівень. На місцевому рівні впроваджуються різноманітні заходи з удосконалення організації соціокультурної сфери під час надзвичайних ситуацій. Один із прикладів – це створення місцевих експертних груп або комітетів з культурного розвитку та надзвичайних ситуацій, які включають представників місцевої влади, культурних установ, громадських організацій та рятувальних служб. Ці групи виконують функції координації, моніторингу та реагування на надзвичайні ситуації з метою забезпечення безпеки та підтримки соціокультурного життя в місцевій громаді. До інших ініціатив на місцевому рівні належать створення кризових планів та протоколів, які визначають процедури та відповідальність у разі надзвичайних ситуацій для культурних установ, громадських центрів та інших соціокультурних об'єктів. Такі плани включають заходи з евакуації, збереження культурної спадщини, надання допомоги населенню та організацію комунікаційного процесу під час надзвичайних ситуацій.

Крім того, на місцевому рівні можуть діяти мобільні групи або бригади з культурної реабілітації та психологічної підтримки, які надають допомогу постраждалим особам під час надзвичайних ситуацій. Ці групи складаються зі спеціалістів з психологічної підтримки, соціальних працівників та інших фахівців, які мають досвід роботи з людьми, що потерпіли від надзвичайних ситуацій. Вони надають емоційну підтримку, консультування та допомогу у відновленні соціокультурного життя після кризових подій. Мобільні групи можуть працювати в місцях зосередження постраждалих, встановлюючи

контакт з місцевими громадами та організаціями для визначення потреб і забезпечення необхідної підтримки.

У місцевих громадах також можуть бути розроблені та впроваджені системи інформаційного сповіщення та комунікації під час надзвичайних ситуацій. Це може включати створення громадських розмовних груп, використання соціальних медіа, спеціальних мобільних додатків або систем електронних повідомлень, що дозволяють швидко та ефективно поширювати інформацію про надзвичайну ситуацію, безпекові заходи та доступні послуги в сфері культури.

Окрім того, на місцевому рівні можуть виникати ініціативи залучення громадськості до вирішення проблем соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Це може включати формування волонтерських груп, які надають допомогу культурним установам, організаціям та постраждалим особам. Громадські організації можуть відігравати активну роль у плануванні та реалізації проєктів зі збереження культурної спадщини та відновлення соціокультурного життя після надзвичайних ситуацій. Вони можуть організовувати реставраційні роботи, відновлення мистецьких об'єктів та інфраструктури, організацію культурних заходів та фестивалів, спрямованих на підтримку місцевої культури та відродження соціокультурного життя після кризових ситуацій.

Крім того, на місцевому рівні можуть розроблятися плани евакуації та тимчасового розміщення культурних цінностей, що дозволяють ефективно зберегти та захистити ці об'єкти в разі надзвичайних ситуацій. Такі плани можуть передбачати визначення пріоритетних об'єктів для евакуації, розробку заходів з консервації та збереження музейних колекцій, а також залучення спеціалізованих команд і транспорту для перевезення цінних культурних артефактів.

На місцевому рівні також можуть діяти програми та проєкти з підтримки місцевих творчих груп та ініціатив у сфері культури. Це може включати надання фінансової підтримки, просторів для творчої діяльності,

організацію майстер-класів, тренінгів та інших форм підтримки творчого потенціалу місцевої громади. Такі ініціативи сприяють розвитку місцевої культури та впровадженню інноваційних проєктів, які можуть бути важливим чинником відродження соціокультурного життя в умовах надзвичайних ситуацій.

Регіональний рівень. На регіональному рівні також існують приклади та ініціативи, спрямовані на удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Один із таких прикладів - створення регіональних центрів кризового управління, де зосереджуються фахівці з різних сфер (включаючи соціальних працівників, психологів, представників культурних установ тощо), які забезпечують координацію та надання допомоги населенню в умовах надзвичайних ситуацій. Крім того, на регіональному рівні розробляються програми та проєкти з підтримки та розвитку соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Наприклад, можуть бути запроваджені фінансові пільги та підтримка для культурних установ, які постраждали від надзвичайних подій, або створені спеціальні фонди та грантові програми для підтримки проєктів у галузі соціокультурної сфери. Додатковою ініціативою на регіональному рівні є залучення громадських організацій та активістів до процесу управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій. Це може включати організацію спільних проєктів, тренінгів та семінарів, де представники громадськості співпрацюють з владними структурами для розробки та впровадження ефективних стратегій управління кризовими ситуаціями в соціокультурній сфері.

Національний рівень. На національному рівні країн також існує ряд прикладів та ініціатив, спрямованих на удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Одним з таких прикладів є розробка та впровадження національних стратегій та планів дій щодо управління соціокультурною сферою під час кризових ситуацій. Ці документи визначають основні принципи, завдання, ресурси та механізми,

необхідні для ефективного управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних подій.

Іншою ініціативою на національному рівні є створення та підтримка спеціалізованих структур та комісій, які займаються координацією та управлінням соціокультурною сферою під час надзвичайних ситуацій. Ці організації мають на меті забезпечити швидку реакцію, здійснювати моніторинг та аналіз ситуації, розробляти та реалізовувати заходи для забезпечення безпеки та підтримки соціокультурного життя в умовах надзвичайних подій.

Міжнародний рівень. На міжнародному рівні спостерігаються різноманітні приклади та ініціативи, спрямовані на удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Один із прикладів - створення міжнародних форумів і конференцій, які об'єднують представників різних країн з метою обміну досвідом та вивчення передових практик управління соціокультурною сферою під час кризових ситуацій. Ці форуми надають можливість для дискусій, побудови партнерських відносин та вироблення спільних стратегій управління кризовими ситуаціями, що впливають на соціокультурне середовище. Іншою ініціативою на міжнародному рівні є створення міжнародних механізмів та спільних програм, спрямованих на розробку стандартів та нормативних документів щодо управління соціокультурною сферою в надзвичайних ситуаціях. Це дозволяє забезпечити єдність підходів та здійснювати координацію заходів між країнами для покращення реагування на надзвичайні події та відновлення соціокультурного середовища після них.

Ці приклади та ініціативи на різних рівнях - спрямовані на покращення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Шляхом співпраці, координації та впровадження передових практик, можна забезпечити стійкість та відновлення соціокультурного середовища, а також підтримку та захист культурних цінностей та життєвого досвіду населення під час кризових ситуацій.

Усі ці заходи на рівні управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій спрямовані на забезпечення безпеки та підтримки соціокультурного життя населення. Вони базуються на співпраці різних рівнів влади, культурних установ, громадських організацій та експертів. Усі заходи повинні враховувати особливості кожного регіону, культурний контекст та потреби населення. Це означає, що розробка стратегій, планів дій та програм повинна бути гнучкою та адаптованою до конкретних ситуацій.

Крім того, важливим аспектом управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій є систематичний моніторинг та оцінка ефективності прийнятих заходів. Це дозволяє вчасно виявляти проблеми, коригувати стратегії та забезпечувати постійне покращення управлінських процесів.

Загалом, успішне управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій вимагає взаємодії всіх зацікавлених сторін, розробки комплексних стратегій та планів дій, гнучкості та адаптації до конкретних умов та постійного моніторингу та оцінки результативності. Тільки шляхом спільної праці та координації можна забезпечити ефективне управління та збереження соціокультурного потенціалу в складних умовах. [11]

2.2 Аналіз ефективності заходів, проведення в організації соціокультурної сфери за кордоном.

Незважаючи на обмеження, пов'язані з пандемією та іншими обставинами, було багато прикладів успішної організації соціокультурної сфери за кордоном. Ось декілька прикладів.

1. Віртуальні фестивалі: Багато організацій перейшли до онлайн формату, організовуючи віртуальні фестивалі, концерти, вистави та інші культурні заходи. Це дозволило залучити аудиторію з усього світу, а також забезпечити безпечну участь у культурних подіях навіть під час обмежень.

2. Культурний обмін онлайн: Було засновано велику кількість віртуальних платформ та інтернет-ресурсів, що сприяють культурному обміну між країнами. Наприклад, віртуальні музеї, онлайн-галереї та вебінари з представниками культурних галузей.

3. Міжнародні співпраці та проєктні ініціативи: В рамках обмежень було запроваджено різні міжнародні проєкти та співпраці в сфері культури. Це може включати спільні виставки, виробництво фільмів, музичні колаборації тощо. Використання віртуальних платформ та інструментів дозволяє реалізувати такі проєкти, незважаючи на фізичну відстань.

4. Культурні обміни в форматі "гібридного" або "обмеженого" доступу: Деякі організації здійснюють організацію обмежених культурних заходів з обмеженим доступом або "гібридного" формату, комбінуючи онлайн та офлайн компоненти. Це може включати фізичну присутність обмеженої кількості глядачів на місці, дотримуючись необхідних безпекових заходів, а також трансляцію події онлайн для тих, хто не може бути присутнім фізично. Це дозволяє поєднати можливості організувати зустрічі в реальному часі з можливістю залучити аудиторію з усього світу через віртуальне середовище.

5. Культурні обміни на регіональному рівні: У багатьох країнах були організовані спеціальні культурні обміни та фестивалі на регіональному рівні, залучаючи митців та культурні групи з близького географічної та культурної площини. Це дозволяє сприяти культурній інтеграції та зміцненню зв'язків між сусідніми країнами.

Ці приклади показують, що навіть під час обмежень і важких умов організація соціокультурної сфери за кордоном є можливою. [12] Використання віртуальних технологій, творчого підходу до формату заходів та співпраця з міжнародними партнерами можуть сприяти розвитку культури та міжнародному обміну, навіть у складних умовах:

- мобільні культурні проєкти. Деякі організації соціокультурної сфери за кордоном використовують мобільні культурні проєкти для залучення аудиторії та популяризації своїх ідей. Це можуть бути мобільні

виставки, театральні турне, культурні фестивалі на колесах та інші подібні заходи, які працюють на основі мобільних структур. Це дозволяє доносити культурні прояви до різних місцевостей та привертати увагу широкого кола глядачів, незалежно від їхнього місця проживання.

- віртуальні культурні обміни. За допомогою віртуальних платформ та онлайн-інструментів організації соціокультурної сфери можуть проводити віртуальні культурні обміни. Це включає вебінари, онлайн-конференції, виставки та виступи відомих митців з різних країн. Такі обміни дозволяють створювати міжнародні зв'язки, обмінюватись досвідом та співпрацювати навіть без фізичного присутності.
- культурні програми у віртуальному середовищі. Організації соціокультурної сфери також можуть створювати віртуальні культурні програми, які доступні онлайн. Це можуть бути виставки, концерти, лекції, воркшопи та інші подібні заходи, які проводяться в віртуальному середовищі. Це дає можливість широкому колу людей взяти участь у культурних заходах, незалежно від свого місця проживання або обмежень, пов'язаних з переміщенням.
- он-лайн-резиденції та співпраця з інтернаціональними артистами. В умовах обмежень організації соціокультурної сфери можуть встановлювати онлайн-резиденції, під час яких запрошені митці з інших країн працюють над спільними проєктами. Це може включати виставки, виступи, вебінари, створення спільних творів мистецтва та інше. Така співпраця дозволяє залучити талановитих артистів з різних країн і збагатити культурну сцену за допомогою взаємного обміну ідеями та підходами.
- спільні онлайн-проєкти з міжнародними партнерами. Організації соціокультурної сфери можуть організовувати спільні онлайн-проєкти з міжнародними партнерами. Це може бути спільна виставка, фестиваль, конкурс, вебінар або будь-який інший проєкт, який залучає

як українських, так і зарубіжних учасників. Такі спільні проекти сприяють культурному обміну, розширюють горизонти аудиторії та сприяють взаєморозумінню та співпраці між країнами.

- розвиток онлайн-ресурсів. Важливим аспектом організації соціокультурної сфери в часи обмежень є розвиток онлайн-ресурсів. Це можуть бути веб-сайти, соціальні медіа, цифрові платформи, додатки та інші онлайн-інструменти, які дозволяють представляти та просувати культурні заходи та проекти. Розробка зручних та привабливих онлайн-ресурсів допомагає залучати більше глядачів та сприяє популяризації культурної сфери за кордоном.

Обмеження внесли зміни в організацію соціокультурної сфери за кордоном. Однак, були розроблені та успішно впроваджені нові підходи та інноваційні методи, які дозволяють продовжувати діяльність та забезпечувати доступ до культурних заходів. Важливими факторами є використання онлайн-технологій, мобільні культурні проекти, віртуальні культурні обміни та співпраця з міжнародними партнерами. Ці ініціативи сприяють залученню аудиторії, збереженню та популяризації культурної спадщини та розвитку культурних зв'язків між країнами. З огляду на постійний розвиток технологій та зміни умов, організації соціокультурної сфери за кордоном можуть продовжувати адаптуватися та використовувати нові можливості для ефективної роботи й співпраці з міжнародними партнерами.

2.3 Організація соціокультурної сфери під час надзвичайних ситуацій. Український досвід.

«Культура і держава – взаємопов'язані, взаємозалежні і взаємно зобов'язуючі системи. І в ідеалі держава – це культурна система, що здатна до самоорганізації, самооновлення. За умови, що вона виробила такі

механізми саморегулювання, які забезпечують нерозривність національної традиції, органічне функціонування сфер культури, моралі, усього комплексу ціннісних орієнтацій, який консолідує націю і відкриває їй перспективу самоздійснення». [13].

Україна – країна з багатою культурною спадщиною та історичними традиціями, має власний досвід у організації діяльності управління соціокультурною сферою. Організація діяльності управління соціокультурною сферою під час надзвичайних ситуацій в Україні базується на законодавчих нормах та організаційних аспектах. Закон "Про цивільний захист" визначає правові засади управління в складних умовах, включаючи соціокультурну сферу. Для забезпечення координації та виконання завдань управління утворюються спеціальні органи, комісії та робочі групи, які залучають представників владних органів, культурних установ, громадських організацій та фахівців з відповідних галузей. Український досвід показує, що успішне управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій потребує планування та координації дій на різних рівнях. Розробка національних та регіональних планів дій, включаючи сценарії, стратегії та резервні плани, дозволяють передбачити можливі сценарії надзвичайних ситуацій та визначити конкретні кроки, необхідні для організації соціокультурної сфери. [14]

В Україні діє система комунікації та обміну інформацією між владними органами, культурними установами, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами. Це дозволяє швидко передавати необхідну інформацію, координувати дії та забезпечувати ефективну взаємодію всіх сторін. Управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій в Україні включає активне залучення громадськості та волонтерів. Вони грають важливу роль у наданні допомоги та підтримки населенню, організації культурних заходів, реабілітації та відновлення соціокультурної інфраструктури. Громадські організації та ініціативні групи активно

співпрацюють з органами влади, щоб забезпечити комплексний та ефективний підхід до управління соціокультурною сферою.

Український досвід управління соціокультурною сферою включає також використання сучасних технологій. Застосування інформаційних технологій, зокрема Інтернету, мобільних додатків та соціальних мереж, відіграє важливу роль у швидкій передачі інформації та організації дій управління. Це дозволяє оперативно сповіщати населення про надзвичайну ситуацію, поширювати корисну інформацію про безпекові заходи та дії, а також координувати роботу волонтерів та громадських організацій. Наприклад, використання спеціальних мобільних додатків дозволяє швидко і точно інформувати населення про поточну ситуацію, рекомендації щодо безпеки, доступні послуги та ресурси для отримання допомоги. Соціальні мережі можуть слугувати платформою для обміну інформацією, координації дій активностей управління соціокультурною сферою. [15]

Україна також надає велику увагу навчанню та підготовці фахівців з управління соціокультурною сферою. Це включає тренінги, семінари та спеціалізовані курси з розробки планів дій, використання технологій, психологічної підтримки та організації культурних заходів у складних умовах. Крім того, співпраця з міжнародними партнерами та обмін досвідом з іншими країнами дозволяє впроваджувати передові практики та інновації.

Однією з основних цілей управління соціокультурною сферою під час надзвичайних ситуацій є забезпечення підтримки соціокультурного життя населення. Український досвід включає розробку та реалізацію заходів, спрямованих на збереження культурної спадщини, організацію культурних заходів та фестивалів, підтримку творчих груп та ініціатив, що сприяють зміцненню соціальної єдності та підвищенню настрою населення.

Український досвід управління під час надзвичайних ситуацій передбачає постійну оцінку та вдосконалення діяльності. Це включає аналіз ефективності заходів, виявлення проблем та викликів, а також впровадження коректив і покращень дій. Регулярне спілкування із зацікавленими

сторонами, обмін досвідом та участь у міжнародних конференціях сприяє постійному розвитку соціокультурної діяльності.

Загальний український досвід в організації діяльності управління соціокультурною сферою під час надзвичайних ситуацій демонструє важливість планування, координації, залучення громадськості та використання технологій.

Війна змушує культурний сектор краще усвідомити свою вразливість. Пандемія та війна лише підкреслили слабкі місця, які існували вже давно. Ми є свідками зменшення державного фінансування, розпаду культурної спільноти та недостатнього поширення української сучасної культури за кордоном. І зараз маємо багато чого повернути назад. Зосередженість на Україні відкриває нові можливості для культурного сектору. [16]

Управління змінами має стати нормою. Недостатньо реагувати на зміни, коли вони відбуваються. Незалежно від контексту, необхідно розвивати культуру змін всередині організації та забезпечити безперервність процесу адаптації. Час і ресурси слід інвестувати у внутрішню комунікацію та стійкість команди. У гострій фазі антикризового управління проводьте регулярні зустрічі команди для синхронізації, підтримки один одного та планування роботи. Своєчасна регулярна комунікація з командою допоможе швидко вийти з режиму антикризового управління та повернутися до звичного бізнесу.

Оновлення формату культурних подій. Воєнний стан обмежує роботу організаторів заходів і змушує їх адаптуватися. Наприклад, через комендантську годину вечірні заходи стали неможливими. Це змусило організаторів розширити денні формати вечірок. Організаторам заходів тепер потрібно враховувати заходи безпеки та інформувати про них аудиторію, наприклад, розташування укриттів, алгоритми дій у разі тривоги тощо.

З іншого боку, постає питання, наскільки етично організовувати розважальні заходи в Україні, де йде війна і щодня гинуть люди. І взагалі, наскільки доцільно організовувати заходи в тому форматі, в якому вони

організовувалися раніше. Йдеться про переосмислення формату взаємодії з аудиторією з урахуванням контексту та травматичного досвіду людей. Водночас культурні події є також підтримкою для українців. У комунікації з аудиторією про культурні події мають бути балансом між цими двома елементами. Також зростає кількість культурних подій та проєктів, спрямованих на підтримку окремих батальйонів, чи конкретних бійців та збір коштів на їхню діяльність. Культура зараз є необхідною не лише для підтримки загального стану людей і наповнення просторів, а й для підтримки економіки, адже професіонали платять податки.

Потрібно змінити фокус, всі мистецькі заходи зараз сприймаються через призму війни, навіть якщо вони не пов'язані з нею напряду. Деякі попередні проєкти застаріли і потребують переосмислення. Багато культурних ініціатив зосередилися на першочергових завданнях і проєктах, залишивши осторонь другорядні. З'являються нові проблеми і питання, проте, що означає поствоєнна українська культура в глобальному контексті, як працювати з такими проблемами, як стигматизація людей з Донбасу, післявоєнна інвалідність, діти війни.

Мистецтво може допомогти нам пережити те, що з нами сталося. Просувати формати, які залучають більше людей до виробництва культурних продуктів під наглядом митців. Водночас мистецькі та культурні проєкти не обов'язково трансформуються в арт-терапію, і якщо ми хочемо рухатися в цьому напрямку, потрібно адаптувати формат, залучивши компетентних фахівців.

З початком війни культурні менеджери спрямували свою енергію на волонтерство та допомогу фронту. Як наслідок, деякі змістили фокус з культурно-мистецьких проєктів на зовсім інші проєкти. Хтось змінив професію і знайшов у ній більше майбутнього. Інші використали волонтерство як можливість переглянути свої попередні проєкти та розпочати нові (наприклад, деякі учасники розпочали діяльність, якою давно хотіли займатися через війну – вони були готові ризикнути "якщо не зараз, то

коли". Потрібно змінити фокус і переглянути підходи до культурних проєктів. Важливо знайти баланс між війною як контекстом та потребою відновлення та розвитку української культури. Необхідно визначити нові пріоритети, ураховуючи поточну ситуацію. Мистецтво може стати інструментом переживання, просування соціальних змін та підтримки людей, які постраждали від війни. [17]

Навички, яких зараз потребують працівники культурного сектору. В результаті війни розвинулися навички швидко реагувати на зміни, приймати рішення в невизначених ситуаціях, бути гнучкими та лідерами. Проте бракує управлінської інтеграції в цифровий світ для реалізації онлайн-проєктів, навичок фандрайзингу, досвіду роботи з міжнародними партнерами та розуміння того, як співпрацювати між секторами для створення нових проєктів. Популярні пропозиції від посередників у освітньому секторі, наприклад, почати щось нове, навчитися цифровим навичкам або переглянути свою кар'єру.

Війна змінила цільову аудиторію багатьох культурних проєктів. Дехто пішов, дехто прийшов. Географія деяких проєктів розширилася, і тепер ініціативам потрібно комунікувати різними мовами. Війна вплинула на портрети населених пунктів та аудиторій, на які раніше орієнтувалися культурні проєкти та організації. Ці змінені обставини також потрібно враховувати. Наприклад, люди, переміщені з батьківщини, можуть опинитися в незнайомому культурному просторі, коли переїжджають в інше місто/країну. Вони можуть інтегруватися та брати участь у житті місцевого суспільства через культурні заходи. Війна також приносить економічні проблеми, що ставить питання про те, як зробити культурні продукти більш доступними для населення.

Командам та представникам культурних проєктів доводиться переїжджати, налагоджувати діалог у нових місцях та інтегруватися в нове середовище. Це спонукає до створення нових векторів у сфері діяльності та збільшує потребу у співпраці.

Також важливо встановлювати та підтримувати зв'язки з переміщеними особами. Поява великої кількості українців за кордоном відкриває можливості для кращої комунікації про Україну, збирання коштів за кордоном та ініціювання міжнародних проєктів. Існує потенціал для розвитку мережі українців за кордоном. Іноземці мало розуміють, що відбувається в Україні, тому українці за кордоном можуть стати послами України. Мова культурної дипломатії стає все більш важливою.

Українська культура користується попитом за кордоном. Зростає попит на презентацію не лише традиційної, але й сучасної культури. У процесі українізації створюється багато контенту, включаючи й низькобюджетний художній контент. Водночас потрібно відкривати нові таланти, тобто створювати простір для творчих експериментів молодих митців (програми резиденцій) та формат для їхнього знайомства (мережі зв'язків між митцями-переселенцями, спільні покази тощо). Наприклад, можна запрошувати молодих артистів до культурних організацій і давати можливість експериментувати. Це вигідно як для митців, так і для культурних організацій, які шукають ідеї для заповнення прогалін та залучення нової аудиторії. [17]

Також варто проаналізувати фінансові моделі у сфері культури. Не всі проєкти можуть бути самоокупними заздалегідь. Варто почати думати, де можна знайти фінансування для власного культурного чи мистецького проєкту.

З неминучою втратою фізичного простору потрібно вчитися розвивати "цифрові" простори. Музейні колекції віртуалізуються, спеціалізуються на мета-просторах віртуальної реальності для просування культурних продуктів тощо. Виклики війни можуть прискорити інтеграцію нових технологій та нових підходів у сфері культури.

З самого початку війни багато партнерств, створених у минулому, підтримують сталість культурних проєктів та інституцій. Від початку війни міжнародні організації шукали проєкти в Україні. Більшість проєктів, які

вони знайшли, були знайомі між собою раніше, мали досвід співпраці або контактували один з одним з перших післявоєнних років. Те, наскільки проєкт контактував з зовнішнім світом до війни, безпосередньо впливало на його стійкість. Деякі учасники дискусії змогли перевиконати свої річні плани культурних проєктів за півроку, тому що це набрали обертів, а їхні партнери були готові підтримувати українські культурні продукти. Накопичений соціальний капітал, навички фандрейзингу, проєктні контакти та мережі можуть бути ефективно використані для забезпечення сталості культурних проєктів та організацій. Багато культурних проєктів та організацій досі не комунікують он-лайн або комунікують недостатньо. Це, ймовірно, тому, що це ще одна навичка або ресурс, який не завжди доступний у команді. [18]

Стало легше залучати митців з-за кордону. На знак солідарності з Україною спостерігається готовність виступати в лояльних умовах і більша відкритість до комунікації та співпраці з українськими культурними проєктами.

Збільшилася різноманітність іноземних грантів. Кількість іноземних грантів зростає, оскільки грантові організації спростили вимоги до звітності через високий інтерес до українського культурного продукту та появу більших міжнародних культурних грантів і форматів, які підтримують окремих митців але конкуренція зацікавленості також посилюється.

Національні культурні організації перебувають у кризі. Бюджетні кошти спрямовуються на військову сферу та соціальне забезпечення, а культурною дедалі більше нехтують. Державна підтримка культури загалом зменшується. Менеджерам державних культурних організацій доводиться швидко адаптуватися і вчитися новим навичкам, наприклад, писати грантові заявки. Водночас, як і в інших сферах культурного сектору, спостерігається відтік кадрів з різних причин (наприклад, мобілізація, вимушена міграція, низька заробітна плата). Для деяких державних культурних організацій це є критичним ударом.

Об'єднання "української війни" не повинні бути інтегровано. Наразі, саме через війну, існує великий попит на український культурний продукт за кордоном. Ці можливості варто використовувати для налагодження контактів як з вітчизняними (кооперація), так і з міжнародними партнерами. Представники індустрії задаються питанням, як зробити так, щоб війна не була єдиним зв'язком з Україною. Інше важливе питання – який контент можна запропонувати зараз, щоб інтерес до української культури та мистецтва не згас після війни.

Повоєнний період - час можливостей. Післявоєнний період потребуватиме платформ для рефлексії, деполітизації та обміну досвідом. Війна підняла низку важливих питань, пов'язаних з українською ідентичністю. Один із викликів полягає в тому, як рухатися далі зі стратегією щодо спадщини такої культури і як говорити про національні пріоритети. Одним із кроків може стати синхронізація та розробка вказівників у секторі щодо того, як говорити про сучасну українську культуру. Необхідно розробити спільні вектори ідей, але ієрархічні структури є крихкими. Тому бажано організувати децентралізовану мережу культурних ініціатив, які діють незалежно, але поділяють спільні цінності. [19]

Висновки до розділу 2.

В другому аналітичному розділі ми розглянули та визначили ініціативи з удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій на різних рівнях. Ініціативи на різних рівнях - спрямовані на покращення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Шляхом співпраці, координації та впровадження передових практик, можна забезпечити стійкість та відновлення соціокультурного середовища, а також підтримку та захист культурних цінностей та життєвого досвіду населення під час кризових ситуацій. Зрозуміли, що успішне управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій

вимагає взаємодії всіх зацікавлених сторін, розробки комплексних стратегій та планів дій, гнучкості та адаптації до конкретних умов та постійного моніторингу та оцінки результативності. Тільки шляхом спільної праці та координації можна забезпечити ефективне управління та збереження соціокультурного потенціалу в складних умовах.

Також ми розглянули приклади проведення заходів в організації соціокультурної сфери за кордоном. Зазначили, що обмеження внесли зміни в організацію соціокультурної сфери за кордоном. Однак, були розроблені та успішно впроваджені нові підходи та інноваційні методи, які дозволяють продовжувати діяльність та забезпечувати доступ до культурних заходів. Важливими факторами є використання онлайн-технологій, мобільні культурні проекти, віртуальні культурні обміни та співпраця з міжнародними партнерами.

Ці ініціативи сприяють залученню аудиторії, збереженню та популяризації культурної спадщини та розвитку культурних зв'язків між країнами. І в кінці ми затронули тему організації української соціокультурної діяльності під час надзвичайних ситуацій. Зрозуміли, що загальний український досвід в організації діяльності управління соціокультурною сферою під час надзвичайних ситуацій демонструє важливість планування, координації, залучення громадськості та використання технологій.

Пандемія та війна лише підкреслили слабкі місця, які існували вже давно. І зараз зосередженість на Україні відкриває нові можливості для культурного сектору.

РОЗДІЛ ІІІ. ПРОЄКТ ЗІ СТВОРЕННЯ ІВЕНТ АГЕНЦІЇ «MUSTEP»

3.1 Характеристика проєкту.

В цьому розділі пропонується проєкт концерт-агенції, назву якої «Mustep». Рекламний меседж агенції: «Чи буває у вас забагато вільного часу? Ми гадаємо, що ні. Але що ви робите коли все ж таки у вас виокремлюється вільний день у вихідний чи вечір п'ятниці – чи цікаві ці заняття? Ми пропонуємо вам доєднатися до нашого інтерактивного заходу, де ви зможете доторкнутися до музичної нотки вашої душі. Цінність нашої пропозиції вкладається у 1 фразу: «Ми піклуємось про ваш вільний час і зробимо його мелодійним»».

Наші послуги полягає в організації концертів за нинішніх часів обмежень. Ми готові брати замовлення для проведення концертів від приватних замовників, але також ми займаємося реалізацією концертів власної розробки. Концепція нашого заходу буде полягати у проведенні онлайн-концерту. Суть його у висвітлюванні музичних трендів, буде розказуватися новини із музичної сфери, зробимо аналіз музичних альбомів (збірки композицій) найпопулярніших світових гуртів – будуть показуватися композиції найпопулярніших бендів і в кінці ведучі будуть розказувати історію створення композиції та її сенс, буде підключено майданчик для виступів та заходів «Sofar» яке проведе ознайомлення аудиторії з 3-ьома кавер бендами – вони будуть виконувати перероблені кавери на відомі світові кавери та також презентують власні композиції та прорекламують свої соціальні мережі, також буде проводитися продаж мерчу та залучення людей до проєктів наших спонсорів: музичних шкіл, концертів, музичних діячів і т. ін., зробимо збір коштів для допомоги ЗСУ. Локація проведення повинна бути призначено для проведення таких он-лайн заходів, де збереться наша команда для його запису. В процесі всього заходу буде постійний

контакт з аудиторією в он-лайн форматі. Наших глядачів ми будемо залучати до наших соціальних мереж, щоб вони завжди мали з нами контакт, були ознайомлені із проведенням майбутніх заходів. Ми створимо ком'юніті для людей чий інтереси лежать в просторі нашої діяльності й надамо людям простір для спілкування з однодумцями. Ми сподіваємося, що такий вид діяльності облегшить людям життя за часів обмежень.

3.2. Організаційна структура і джерела фінансування.

Структурна організація нашої агенції:

- Директор агенції. Виконавчий директор
- Керівник стратегічного розвитку
- Менеджер-Маркетолог. Спеціаліст с соціальних медіа з продажу та реклами. Дизайнер-копірайтер.
- Менеджер з івент-планування. Координатор та аналітик подій. Сценарист-Декоратор. Логіст.
- Технічні спеціалісти (звуку, світла, технічного обладнання) – відео-оператор та монтажер, звукорежисер та іт спеціаліст (системний адміністратор)
- Фінансовий асистент-аналітик.
- Договірні менеджери, сесійні артисти та аутсорсери.

Функції команди проекту.

- Стратегії та розвитку: розробка стратегічних напрямків агенції, вивчення ринку, аналіз конкурентів та визначення стратегії розвитку.
- Продажів та маркетингу: пошук та привертання нових клієнтів, розробку маркетингових стратегій, підготовку та презентацію пропозицій, укладання контрактів і ведення взаємовідносин з клієнтами.

- Творчості та концепцій: розробка концепцій ідеї події, створенням тематики, дизайну та атмосфери заходу.
- Фінансів та обліку: фінансове планування, бюджетування подій, облік витрат та доходів, фінансові звітності та фінансовий контроль.
- Маркетингових комунікацій: планування та виконання маркетингових кампаній для просування подій, включаючи рекламу, відносини з громадськістю, соціальні медіа, електронну пошту та інші канали комунікації. Відділ команди розробляє стратегії просування, готує маркетинговий контент, веде он-лайн та оф-лайн кампанії та взаємодіє зі ЗМІ та інфлюенсерами.
- Клієнтського обслуговування: відповідає за підтримку клієнтів і задоволення їх потреб у процесі планування, організації та виконання подій. Відділ встановлює та підтримує стійкі взаємовідносини з клієнтами, координує всі їх вимоги та запити, вирішує проблеми та забезпечує високий рівень задоволення клієнтів.
- Технічної підтримки: підготовка та налагодження технічного обладнання для проведення подій, включаючи звукову, світлову та відеоапаратуру, проектори, LED-екрани та інші технічні засоби. Команда відповідає за технічну підтримку протягом події, включаючи вирішення будь-яких технічних проблем, що виникають.
- Людських ресурсів: підбір, найм та управління персоналом для подій. Включає фахівців з рекрутингу, координації роботи персоналу на події, планування графіків роботи, розподіл обов'язків, навчання та розвиток персоналу. Команда відповідає за забезпечення належного кількісного та якісного складу персоналу для виконання різноманітних завдань на події.
- Логістики та постачання: планування, координація та забезпечення логістичних аспектів подій. Команда відповідає за оренду та транспортування обладнання, забезпечення необхідних матеріалів та

ресурсів, управління постачальниками та контроль за якістю поставлених товарів і послуг.

- Програми та контенту: розробка та координацію програм подій.

Ми маємо бажання набирати талановитих людей. Не збираємось шкодувати на них ні грошей, ні часу. Ми дамо артистичним хлопцям додаткову освіту, і в майбутньому в нас будуть: справжні артисти, сценаристи, режисери, дизайнери, клієнтські менеджери. Кожен член нашої команди стане універсальним фахівцем. В обмежені часи команда повним складом проходитиме навчання одночасно по різноспрямованих курсах. Наші інвестиції принесуть плоди. Сервіс та заходи постійно будуть покращуватися. Формуючи команду, ми вибираємо передусім відданих людей. Віддані своїй справі та команді фахівці які продовжать навчатися, підвищувати кваліфікацію, повністю віддаватись роботі. А ми, в свою чергу, вкладемо в таких співробітників гроші компанії, свою енергію та своє серце.

Ми націлені на зростанні наших можливостей і звісно фінансових досягнень. З кожним роком ми націлені на приверненні як умога більше замовників концертів, будемо створювати власні тури концертів із приверненням найбільшої кількості глядачів. Намагаємось мінімізувати витрати та максимізувати заробіток нашої івент агенції.

Статті витрат:

Щоб відкрити наш бізнес в сфері організації свят в великому місті, знадобляться стартові інвестиції близько 1 000 000 гривень. Бізнес-план включає витрати на відкриття агентства і річні витрати:

- Реєстрація підприємства — 1000 гривень одноразово;
- Початкова техніка — 50 000 гривень одноразово;
- Професійне Обладнання — 200 000 гривень одноразово;
- Заробітна плата персоналу — 600 000 гривень на рік.

У перші 2-3 місяці роботи агентство виконуватиме 2-3 замовлення в місяць на 30-50 тис. гривень кожен, через 6-8 місяців роботи при вдалій рекламній кампанії і пошуку нових клієнтів кількість замовлень зросте до 5-8

на місяць на 60 -90 тис. гривень кожен. При планованому доході агентства в 2 000 000 млн. гривень на рік термін окупності складе 1 рік. Рентабельність цього виду бізнесу – 65%.

Запланований дохід. Основні джерела доходу:

- Комісійні (менеджмент агентства) – це сума, яка сплачується Клієнтом агентству за послуги з організації заходу та яка визначається як відсоток від загального бюджету заходу (ставка 10%, зазвичай, є вихідною точкою для ведення переговорів про вартість).
- Агентська винагорода (знижка).
- Гонорари. Наприклад, за створення креативної концепції, дизайну, послуги технічного продакшну та ін.

Також ми отримуємо гроші за:

- Розробка креативної концепції заходу
- Підбір та бронювання майданчика
- Запрошення гостей на захід (рекламна кампанія)
- Організаційна логістика – забезпечення транспорту, доставки всіх матеріалів та персоналу на майданчик заходу
- Організація харчування (замовлення кейтерингу)
- Підбір артистів та розважальних номерів
- Декорування приміщень заходу
- Технічне забезпечення заходу – світло, звук, відео
- Виробництво брендкованої продукції
- Підбір та тренінг промо-персоналу для заходу
- Адміністрація та проведення заходів
- Підготовка фото та відео-звітів

3.3 Дослідження проблеми та аналіз ситуації проекту.

Задля розуміння спроможностей нашої організації в зовнішнім середовищі, скористаємося аналізом, що показаний в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Зовнішній аналіз середовища ICEDRIPS

Фактор	Характеристика фактора	Ступінь впливу (Низький/Високий)
Інновації:	Застосування сучасних інформаційних технологій задля створення і ведення діяльності концерт агенції для створення і запровадження соціокультурного проєкту.	Високий
Конкуренти:	Загрозами для запровадження соціокультурного проєкту є звісно конкуренти – агенції, котрі надають схожі послуги, тобто вони відбирають потенційних клієнтів в нас. Інша загроза в тому, що не буде достатньої кількості інвестицій в наш проєкт, що поставить під загрозу якість виконання проєкту.	Низький
Економічні чинники:	Зміна рівня інфляції, курсу обміну валют, економічний спад в галузі, зміна обсягу виділених на галузь бюджетних коштів.	Високий
Клієнти:	Наші послуги здебільшого орієнтовані на таку цільову аудиторію: Люди від 16-50 років (але вік в цілому не важливий), котрі заохочені пізнати нові жанри для себе в сфері музики та просто бажають насолодитися концертом в колі небайдужих людей. Це люди, у котрих виражена імпульсивність покупок, котрі заохочені у виборі музичної школи (курсів) та білетів на майбутні концерти. Це студенти, які вчаться на музичних та соціокультурних факультетах, котрі хочуть розширити свій кругозір.	Високий
Нормативно-правове середовище:	Недостатня якість і об'єм законів, нормативно-правових актів в галузі соціокультурної діяльності.	Високий
Інфраструктура:	Мережі передачі даних, транспортне сполучення, можливість отримувати послуги державних служб і підприємств ЖКГ.	Низький
Партнери:	Припускається партнерство з іншими	Високий

	агенціями, незалежними артистами, фріланс менеджерами, але основна діяльність буде забезпечуватись основним штатом агенції.	
Соціальні тенденції:	Люди здебільшого зацікавлені в проведенні свого вільного часу участю в концертних програмах, там вони соціалізуються за нормалізують свій психічний стан серед однодумців.	Високий

Таким чином, на основі аналізу в таблиці 3.1 зробимо висновок – що проєкт являється актуальним та ефективним в наш час.

PEST – Аналіз:

Аналіз PEST – це стратегічний інструмент, який використовується організаціями для виявлення політичних, соціальних, економічних та технологічних аспектів, які могли б вплинути на бізнес. [20] Це допомагає зрозуміти вплив зовнішніх факторів на бізнес. Це маркетинговий інструмент, призначений для виявлення політичних, економічних, соціальних та технологічних аспектів довкілля, які впливають на бізнес компанії. Цей аналіз ми можемо розглянути в таблиці 1.2:

Таблиця 3.2

Зовнішній аналіз середовища PEST

Політичні	Оцінка	Економічні	Оцінка
Державне регулювання	-2	Економічна криза	-2
Посилення контролю за діяльністю бізнес-суб'єктів	-1	Висока інфляція	-1
Фінансування галузі	+2	Зростання доходів населення	+2
	-1		-1
Соціальні	Оцінка	Технологічні	Оцінка
Тенденції способу життя	+1	Розвиток технологій	+1
Думки та ставлення клієнтів	+2	Вплив Інтернету	+1
Подання ЗМІ	+2	Проблема інтелектуальної власності	-1

Результат	+5	Результат	+1
-----------	----	-----------	----

Шкала

-2	-1	+1	+2
Сильний негативний вплив	Негативний вплив	Позитивний вплив	Сильний позитивне вплив

[21]

SWOT – Аналіз.

Сильні сторони проекту: Велика зацікавленість певної категорії людей у взятті участі (як глядача) в концертній діяльності. Прогнозовані фінансові успіхи в агентській діяльності. Широкий спектр застосування послуг. [22]

Отримання вигоди: Потрібно масштабувати власні послуги, заохочувати максимальну кількість клієнтів задля фінансових успіхів. Привертати увагу своєю діяльністю. Постійно знаходитись в стані розвитку, покращення надання послуг. Для максимальної вигоди потрібно налагоджувати контакти з інфлюенсерами в соціокультурній сфері та співпрацювати з партнерами задля спільного успіху.

Слабкі сторони: При гальмуванні створення заходів, зменшуються обсяги заробітку. Можливі переходи працівників нашої агенції у підприємства конкурентів. Можливий недобір клієнтів, тобто незакрыття фінансових квартальних цілей.

Зменшення впливу: Потрібно постійно знаходитись в русі, постійно займатися проведенням концертних заходів. Проводити структурний ребрендинг для поліпшення умов праці.

Можливості проекту: Проект являє створення організації концертної івент-агенції задля надання робочих місць людям з соціокультурною освітою або ж ентузіастам в цій сфері, котрі постійно будуть відшліфовувати свої знання та навички в наданні високоякісних послуг.

Реалізація: Створити концерт агенцію та надавати високоякісні послуги.

Загрози, ризики або інші обставини, що перешкоджають успіху: Погана залученість аудиторії, малі охопоти продажів послуг агенції.

Перешкоджання загроз: Потрібно зробити ефективну маркетингову компанію з просування послуг агенції задля більшої залученості аудиторії в результати роботи агенції.

У завершенні хотілось би окреслити, що в даний період ринок Івент-послуг не регулюється законодавством, 90% угод проходять «в чорну», що зручно і агентству та замовнику. Тому нині вплив держави на ринок мінімальний. Якщо ситуація в майбутньому різко зміниться, то спочатку це матиме негативний ефект, у результаті відбудеться поділ часток ринку між великими гравцями. 90% ринку буде у руках великих компаній. Згодом це позначиться позитивно на якості послуг, що надаються.

Економічна ситуація в країні негативно впливає на нашу компанію, внаслідок чого це може призвести до скорочення бюджетів заходів, зменшення клієнтів. У цій ситуації варто розробити гнучку цінову політику, збільшити спектр послуг, збільшити кількість потенційних клієнтів з різних галузей економіки та бізнесу.

Соціальний вплив дуже великий. Позитивний імідж компанії відкриває нові обрії для діяльності. Ринок має сезонний характер, тому потрібно позитивно впливати на рейтинги компаній у ЗМІ, відгуки в Інтернеті тощо.

Розвиток технологій має позитивний вплив. Це відкриває нові можливості для різноманітності програм заходів, зменшення кошторису заходу.

У цілому нині бачимо, що макросередовища позитивно позначається на компанії. Збільшення доходів компанії відбудеться за збереження позитивного іміджу та за плавного процесу державного регулювання галузі.

На сучасному етапі розвитку української ринкової економіки, коли головним викликом для компаній є збереження конкурентоспроможності та

просування бренду, менеджмент івентів відіграє центральну роль у корпоративній діяльності. Однак Україна стикається з низкою проблем, які заважають івент-менеджменту розвиватися на належному рівні і привертати увагу та інтерес нових цільових аудиторій.

Наразі розвиток українського ринку івент-послуг важко структурувати і неможливо виміряти за суворими критеріями, такими як обсяг, оборот або кількість гравців. Тому для того, щоб зрозуміти, що зараз відбувається в івент-індустрії, на якому етапі розвитку вона знаходиться і які її перспективи, доцільно зосередити увагу на тенденціях ринку і проблемах, які виникають при реалізації соціокультурних програм.

Поточна ситуація на ринку івент-послуг є несприятливою через низку факторів, серед яких:

- Велика кількість компаній, що пропонують послуги з організації заходів;
- Неврегульованість ціноутворення (компанії не чітко не встановлюють ціни на свої послуги, відсутні чіткі критерії формування цінових пропозицій);
- Відсутність "цивілізованих" практик ведення бізнесу;
- Відсутність професійної групи компаній, що надають івент-послуги;
- Відсутність вищих навчальних закладів, які готують ефективних фахівців соціокультурної сфери.

Виходячи з цього, експерти у сфері івент-менеджменту виділили наступні проблеми:

- Брак матеріальних ресурсів для організації якісних заходів.
- Низька поінформованість та проникнення ринку подій та івент-послуг серед потенційних клієнтів.
- Невміння представників івент-менеджменту зацікавити потенційних клієнтів та правильно презентувати ідеї.
- Низький професіоналізм працівників івент-компаній.

- Незадовільний стан палаців культури, палаців молоді та інших івент-об'єктів.
- Світова економічна криза та проблеми в українській економіці, що призвели до зниження купівельної спроможності потенційних замовників заходів.

Більш серйозною проблемою є те, що потенційні замовники не знають можливостей, які може запропонувати івент-індустрія. Тому існує потреба в інформуванні клієнтів про івент-ринок та послуги, які можуть запропонувати івент-агентства. Ця ситуація є унікальною для сфери послуг, оскільки клієнти часто не знають, чого вони хочуть, не можуть пояснити, як вони уявляють собі подію, не можуть чітко визначити її мету і не можуть надати чітких критеріїв оцінки. Оцінка того, що відбувається, є суб'єктивною. Однак сьогодні івент-агенції мають значні можливості, такі як використання сучасних засобів комунікації та безліч нових майданчиків для проведення заходів. Іншим важливим інструментом для івент-агентств є шоу-бізнес, який стрімко розвивається і сприяє розвитку сфери івент-менеджменту, в тому числі корпоративних заходів.

Івент-бізнес є важливим інструментом для компаній для вирішення своїх зовнішніх і внутрішніх завдань. Правильно спланований і проведений захід підвищує репутацію компанії, такі агентства, що його організують.

Незважаючи на несприятливий стан ринку івент-послуг та існуючі проблеми івент-менеджменту, в Україні спостерігаються позитивні тенденції його розвитку. Вони полягають у наступному:

- Збільшення кількості спеціалізованих друкованих видань, присвячених івент-менеджменту.
- Доступність інтернет-ресурсів, у тому числі досвіду розвитку івент-послуг за кордоном та роботи вітчизняних фахівців.
- Поява західних операторів, які бажають вийти на український ринок.
- Збільшення кількості незалежних івент-агентів.
- Покращення якості послуг, що пропонуються.

- Збільшення спектру послуг, що пропонуються агентствами. Розглянувши основні тенденції розвитку ринку івент-послуг, можна передбачити наступні перспективи розвитку івент-ринку в найближчі роки.
- Взаємопроникнення сфер відповідальності івентів та паблік рілейшнз (оскільки наразі в рамках одного заходу співпрацюють дві компанії, одна з яких спеціалізується на івентах, а інша - на паблік рілейшнз).
- Збільшення обсягу ринку за рахунок розширення спектру послуг, які пропонують івент-компанії.
- Розширення кола конкурентів і посилення конкуренції (зі зростанням вимог клієнтів до організації заходів збиткові та не творчі агенції витісняються або поглинаються більш успішними та великими конкурентами).
- Формування стандартів якості у сфері івент-послуг.

З вище сказаного можна зробити висновок, що ці проблеми здебільшого формуються внаслідок недостатньої поінформованості потенційних замовників про можливості івент-менеджменту та агенцій, які його реалізують. Шляхом постійного відстеження тенденцій розвитку ринку івент-послуг та усунення існуючих проблем, івент-індустрія зможе відносно швидко зайняти провідні позиції в українській ринковій економіці.

Висновок до розділу 3.

В практичному розділі я розглянув характеристику проекту, його організаційну структуру і джерела фінансування, дослідження проблеми та аналіз ситуації проекту. Представлено власну концепцію запровадження соціокультурної форми діяльності в образі івент-агенції. Діяльність агенції полягає в проведенні як часних так і власних музичних заходів в різних форматах в сучасних обмежених реаліях. Діяльність зосереджена на розробці соціокультурних проектів задля отримання прибутку для оплати робочих місць та податків команди агенції, допомоги державі в тажкий період:

волонтерством, зборами, донатами, але зосередженість на отриманні прибутку не відмінює головню ціль – допомогу людям в тяжкі часи шляхом їх залучення в музичну тематику і розважання їх соціокультурною діяльністю. Ми бажасмо залучати людей у спільноту, де вони зможуть знайти однодумців для спілкування і зможуть розвиватися в подальшому.

ВИСНОВКИ

Тема роботи є актуальною у наш час. Актуальність теми полягає в тому, що надзвичайні ситуації становлять постійну загрозу суспільству і вимагають належної підготовки та управління соціокультурною сферою. Останні події свідчать про необхідність розробки ефективних стратегій та планів дій для забезпечення безпеки, захисту та функціонування соціокультурної сфери в умовах надзвичайних обставин. Удосконалення організації соціокультурної сфери в подібних ситуаціях є ключовим завданням, оскільки ця сфера відіграє важливу роль у підтримці психологічного стану населення.

З теоретичного розділу визначили більше про основні поняття та принципи організації соціокультурної сфери. Виявили, що основна роль соціокультурної сфери полягає в задоволенні потреб та інтересів суспільства, забезпеченні різноманітних форм самовираження та самореалізації громадян. Це місце, де люди мають можливість відчувати себе частинкою спільноти, взаємодіяти з іншими, розвивати свої таланти, набувати знання, розширювати свій світогляд та відчувати культурне багатство суспільства. Розкрили види надзвичайних ситуацій та їх вплив на соціокультурну сферу.

Вплив надзвичайних ситуацій на соціокультурну сферу проявляється в психологічному стані та емоційному благополуччі громади. Люди можуть відчувати тривогу, страх, безпорадність та втрату, що може призвести до погіршення ментального здоров'я та соціальної взаємодії. Культурні традиції, ритуали та норми можуть бути порушені, що призводить до втрати ідентичності та соціального зв'язку в суспільстві. В цьому розділі обговорили підходи до удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій. Теоретичні підходи до удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій надають фундаментальні принципи та методологію для розробки стратегій, політик та

заходів, спрямованих на забезпечення ефективного реагування, захисту і відновлення соціокультурного середовища в умовах кризових подій. Розуміння ролі соціокультурної сфери в суспільстві, основних понять та принципів її організації, впливу надзвичайних ситуацій на неї та теоретичних підходів до її удосконалення є важливим етапом у дослідженні проблеми.

В аналітичному розділі, виявили ініціативи з удосконалення організації соціокультурної сфери в умовах надзвичайних ситуацій на різних рівнях. Встановили, що заходи на рівні управління соціокультурною сферою в умовах надзвичайних ситуацій спрямовані на забезпечення безпеки та підтримки соціокультурного життя населення. Вони базуються на співпраці різних рівнів влади, культурних установ, громадських організацій та експертів. Усі заходи повинні враховувати особливості кожного регіону, культурний контекст та потреби населення. Це означає, що розробка стратегій, планів дій та програм повинна бути гнучкою та адаптованою до конкретних ситуацій. Проаналізували соціокультурну діяльність за кордоном та обговорили Український досвід в цій сфері.

В практичному розділі, представлено власну концепцію запровадження соціокультурної форми діяльності в образі івент-агенції. Діяльність агенції заключалась би в проведенні як часних так і власних музичних заходів в різних форматах в сучасних обмежених реаліях. Діяльність зосереджена на розробці соціокультурних проєктів задля отримання прибутку для оплати робочих місць та податків команди агенції, допомоги державі в тажкий період: волонтерством, зборами, донатами, але зосередженість на отриманні прибутку не відмінняє головною цілю – допомогу людуям в тяжкі часи шляхом їх залучення в музичну тематику і розважанья їх соціокультурною діяльністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сутність та специфіка організації соціально-культурної діяльності. URL: <https://ukrbukva.net/103021-Sushnost-i-specifika-organizacii-social-no-kul-turnoiy-deyatel-nosti.html> (Дата звернення: 11.05.2023)
2. Спіріна Т. Соціокультурна діяльність, як засіб формування життєвих цінностей молоді у вільний від навчання час. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36013/1/T_SPIRINA_PPPSS_KSP&K_O_IPSP.pdf (Дата звернення 11.05.2023)
3. Принципи соціально-культурної діяльності та їх характеристика. URL: <http://um.co.ua/9/9-2/9-203810.html> (Дата звернення: 12.05.2023)
4. Соломатова В. (2019). Візуальна культура в соціальних мережах. Культура і мистецтво у сучасному світі, (20), 200–208. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1915.20.2019.172436> (Дата звернення: 12.05.2023)
5. Арт менеджмент. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/akkred/vsop/028/Pr_AM.pdf (Дата звернення: 12.05.2023)
6. Менеджмент в галузі культури. URL: <https://old.libr.dp.ua/site-libr/?idm=1&idp=212&ida=1415> (Дата звернення: 13.05.2023)
7. Суспільні конфлікти політичні, економічні, соціальні. URL: https://studies.in.ua/conflict_seminar/2500-suspln-konflkti-poltichn-ekonomchn-socaln.html (Дата звернення: 13.05.2023)
8. Актуальні питання у сфері публічного управління». URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2022/21.pdf (Дата звернення: 13.05.2023)
9. Пархоменко В. Соціокультурний підхід формування економічної культури в системі економічної освіти. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/228635933.pdf> (Дата звернення 14.05.2023)

10. Малес Л. Соціокультурний аналіз. URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/visnyk03_94.pdf (Дата звернення: 14.05.2023)
11. Кучін С. П. Аспекти розвитку соціокультурної сфери. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2017/12.pdf (Дата звернення: 14.05.2023)
12. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах. URL: https://lvkm.com.ua/images/Docs/20_21_Dustancijne_navchanny/%D0%A8%D0%B0%D0%BF%D0%BA%D0%BE_4%D0%BA/%D0%B4%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F_%D0%B2_%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0%D1%85.pdf (Дата звернення: 14.05.2023)
13. Прогнозування розвитку соціально-культурної сфери України. URL: <http://referat-ok.com.ua/work/prognozuvannja-rozvitku-socialno-ku/> (Дата звернення: 15.05.2023)
14. Стан культури та креативних індустрій під час війни. URL: <https://ucf.in.ua/news/11082022> (Дата звернення: 15.05.2023)
15. Кризові явища в культурі. URL: <http://referat-ok.com.ua/work/krizovi-javishha-v-kulturi/> (Дата звернення: 15.05.2023)
16. Сфера культури та її значення у розвитку сучасних підходів до соціальної роботи». URL: <http://referat-ok.com.ua/work/sfera-kulturi-ta-ii-znachennja-u-rozvit/> (Дата звернення: 16.05.2023)
17. Українська культура у світі. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10288/> (Дата звернення: 16.05.2023)
18. Культурний бізнес в Україні під час війни. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/16/688223/> (Дата звернення: 16.05.2023)
19. Повоєнне відновлення України. URL: <https://ukrainer.net/povoienne-vidnovlennia-ukrainy/> (Дата звернення: 16.05.2023)

20. Аналіз зовнішнього середовища. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/strategic-planning-course/external-analysis> (Дата звернення: 17.05.2023)
21. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37543/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%20%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B0%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%20PEST.pdf> (Дата звернення: 17.05.2023)
22. SWOT аналіз. URL: <https://business.diia.gov.ua/handbook/marketing/so-take-swot-analiz> (Дата звернення: 17.05.2023)
23. Інвестиційний проєкт. URL: https://pns.hneu.edu.ua/pluginfile.php/252385/mod_resource/content/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%208.pdf (Дата звернення: 17.05.2023)
24. Внутрішнє середовище проєкту. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/upr-proekt/2503-vnutrishne-seredovishche-proektu.html> (Дата звернення: 18.05.2023)
25. Інформаційні технології в сучасному світі. URL: http://sophus.at.ua/publ/2013_12_19_20_kampodilsk/sekcija_7_2013_12_19_20/informacijni_tekhnologiji_v_suchasnomu_sviti/49-1-0-863 (Дата звернення: 18.05.2023)
26. Організація виставковим процесом. URL: <https://www.cultura.kh.ua/uk/materiali/2801-organizatsija-ta-kiruvannja-vistavkovim-protsesom-na-prikladi-vistavki-zhivopisu-zolota> (Дата звернення: 18.05.2023)

27. Уайт Дж. Цілі соціального виховання особистості // Філософська і соціологічна думка. 1995. № 9-10. с.180-193 (Дата звернення: 19.05.2023)
28. Менеджер культури. URL: <https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/fk/mkst/mkst.html> (Дата звернення: 19.05.2023)
29. Культурна та психологічна підтримка українських військових. URL: <https://www.culturalforces.org/> (Дата звернення: 19.05.2023)
30. Українська культура в умовах російської збройної агресії. URL: <https://cases.media/article/ukrayinska-kultura-v-umovakh-rosiiskoyi-zbroinoyi-agresiyi> (Дата звернення 19.05.2023)
31. Соціокультурне проектування в мистецтві. URL: https://kmaecm.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/06/ivanovska-n.v.-yakovlev-o.v.-shulgina-v.d._socziokulturne-proektuvannya-v-mystecztvi.pdf (Дата звернення: 19.05.2023)
32. Особливості розвитку івент-менеджменту в Україні. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/6_2021/18.pdf (Дата звернення: 20.05.2023)
33. Грига І. Культурні передумови виникнення соціальної роботи в Україні // Соціальна політика і соціальна робота. 1997. № 2-3. С. 95-106. (Дата звернення: 20.05.2023)
34. Філіна А. П. Культурний простір: основні його види та культурна діяльність суспільства щодо задоволення соціокультурних потреб громадян. 2016. Вип. 1. С. 82–86. (Дата звернення: 20.05.2023)
35. Чекштуріна В. М. Формування комунікативної компетентності менеджерів соціокультурної діяльності. 2015. Вип. 46. С. 161–169. (Дата звернення: 20.05.2023)
36. Гордієнко К. Розвиток соціальної культури особистості в молодіжному середовищі // Соціальна психологія. 2006. № 3. С. 66-75. (Дата звернення: 20.05.2023)

37. Сучасний менеджмент у питаннях і відповідях / за заг. ред. А. М. Балашова, Г. Є. Мошека. Київ : Алерта, 2018. 620 с. (Дата звернення: 20.05.2023)
38. Юрій М. Соціологія культури: Навчальний посібник/ Михайло Юрій, К. Кондор, 2006. 299 с. (Дата звернення: 21.05.2023)
39. Менеджмент соціокультурної діяльності / за ред. В. П. Пасічник. Львів. 2018. 208 с. (Дата звернення: 21.05.2023)
40. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами. Київ, 2017. 291 с (Дата звернення: 22.05.2023)